

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum : 6 juni 2017

Voorstel van : college van burgemeester en wethouders

Onderwerp : Beleidsplan 2018-2021 Bibliotheek De Lage Beemden en subsidieaanvraag

Samenvatting

Bibliotheek De Lage Beemden heeft een beleidsplan opgesteld voor de jaren 2018-2021. Naast een voortzetting van de bestaande dienstverlening wordt daarin de ambitie beschreven om geletterdheid en basisvaardigheden van de alle inwoners te versterken door middel van onderdelen als Boekstart, Bibliotheek op School en een Taalhuis. Daarmee neemt de maatschappelijke rol van de bibliotheek toe. Hierbij wordt het beleidsplan met een verzoek om uitbreiding van subsidie aan uw raad voorgelegd.

Voorgesteld besluit :

- Kennis te nemen van het beleidsplan 2018-2021 van Bibliotheek De Lage Beemden
- De subsidie te verhogen met € 15.325 tot € 192.825 per jaar voor de jaren 2018 en 2019

Inleiding/probleemstelling:

Bibliotheek De Lage Beemden werkt voor de gemeenten Boekel, Gemert-Bakel en Laarbeek. In samenspraak met deze drie gemeenten is een meerjarig beleidsplan opgesteld voor de periode 2018-2021.

Daarin worden ontwikkelingen van de afgelopen jaren voortgezet met extra aandacht voor leesbevordering en vermindering van laaggeletterdheid. Deze groeiende rol als maatschappelijk partner ten behoeve van participatie gaat gepaard met een aanvraag voor uitbreiding van subsidie

Relatie met eerdere besluitvorming:

De afgelopen jaren is gewerkt aan de hand van een 'houtschoolschets' die in samenspraak met de drie gemeenten is vastgesteld. Belangrijke ontwikkelingen uit de afgelopen jaren zijn de 'Bibliotheek op School', Boekstart en de verhuizing naar multifunctionele accommodaties in alle gemeenten.

Toelichting (argumenten, beoogd resultaat):

Bibliotheek De Lage Beemden heeft een meerjarig beleidsplan opgesteld met voor de drie gemeenten de zelfde basisvoorzieningen: naast de uitleenfunctie steeds meer ondersteuning van maatschappelijke doelen uit het sociaal domein.

In het inhoudelijk deel van het beleidsplan (**p 2-17**) wordt de ontwikkeling van de bibliotheekorganisatie en de uitbreiding van haar rol in het maatschappelijk veld beschreven.

Het beheersen van basisvaardigheden (lezen, rekenen, digitale vaardigheden) zijn belangrijke voorwaarden om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving. De bibliotheek speelt daarin een rol in de samenwerking met partners zoals het onderwijs, kinderopvang, peuterwerk, consultatiebureau, vluchtelingenwerk en verenigingen. Naast een modernisering van de uitleenfunctie voor alle doelgroepen, de doorontwikkeling van leesbevordering via Boekstart en Bibliotheek op School, wordt via het concept van een Taalhuis een netwerk van samenwerking opgebouwd en onderhouden ter voorkoming en bestrijding van laaggeletterdheid.

Steeds duidelijker wordt dat de problematiek van laaggeletterdheid een belangrijke factor is met diverse gevolgen voor het welzijn van betrokkenen. Los van het aantal laaggeletterden op de schaal van onze gemeente is het belangrijk om mensen kansen te bieden om zich te ontwikkelen zodat ze volwaardig mee kunnen doen in de maatschappij die steeds ingewikkelder wordt.

Laaggeletterdheid

Het thema laaggeletterdheid staat al langer op de agenda bij verschillende beleidsonderdelen binnen het sociaal domein:

Onderwijsachterstandenbeleid (Oab), Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Onderwijsachterstanden voorkomen in samenwerking met het consultatiebureau, kinderopvang, peuterwerk en basisonderwijs. Kinderen met risico op taalachterstand signaleren en extra ondersteunen. Vanuit dit beleid wordt de toegang tot peuterwerk gestimuleerd zodat zo veel mogelijk kinderen VVE-aanbod kunnen krijgen en wordt de Taalklas gefinancierd binnen het basisonderwijs.

Inburgering nieuwkomers

Nieuwkomers hebben de plicht een inburgeringsdiploma te halen. Onderdeel daarvan is taalvaardigheid. Men is inmiddels zelf verantwoordelijk voor het inkopen van inburgeringslessen. Vluchtelingen worden hierbij ondersteund door taalmaatjes vanuit Vluchtelingenwerk. Verder verzorgt een vrijwilliger aanvullende taallessen voor mensen die de inburgeringscursus hebben afgerond maar nog extra les nodig hebben.

Wet Educatie Beroepsbevolking (Web)

Vanuit Web-middelen zijn voorheen onderdelen van de ROC's gefinancierd. Met het krimpen van deze middelen is gekozen voor uitkeringsgerechtigden als prioritaire doelgroep. De aandacht voor andere doelgroepen, zoals arbeidsmigranten of autochtone laaggeletterden die niet in een uitkeringssituatie zitten, is verminderd. Er zijn een aantal eenmalige projecten van het ROC met de Volksuniversiteit Boekel-Venhorst en het consultatiebureau gedaan. Verder is er in de samenwerking met de gemeenten Veghel en Bernheze en Optimisd, afstemming geweest over de inzet van de Web-middelen bij het ROC en andere aanbieders. Door samen lesgroepen te vullen, zijn de middelen efficiënt ingezet.

Gemeente Bernheze en Veghel bieden laaggeletterden extra ondersteuning door een welzijnsinstelling. Een enkele inwoner uit Boekel heeft hier aan deel kunnen nemen, door het uitruilen van lesplaatsen.

De verplichte winkelnering van de Web-middelen bij het ROC is de afgelopen jaren afgebouwd. Deze middelen worden nu ook ingezet bij een andere aanbieder: IVIO en lokale aanbieders.

Dat is aanleiding geweest om met bibliotheek De Lage Beemden het gesprek aan te gaan over mogelijkheden van ondersteuning van deze doelgroepen als lokale aanbieder. Dit sloot aan bij de activiteiten die De Lage Beemden op dit gebied aan het ontplooiën was in de andere gemeenten.

Er is een minisymposium georganiseerd en er is een werkgroep gestart met vertegenwoordiging vanuit gemeente, taalklas, dorpssteam, vluchtelingenwerk om plannen te ontwikkelen op dit gebied. Deze ontwikkeling komt nu in het beleidsplan terug met het voorstel dit te bestendigen in een Taalhuis.

De bibliotheek kan in Boekel de rol vervullen om de problematiek van laaggeletterdheid zichtbaar te maken. Via haar rol in het verbinden van verschillende partners rond dit thema. Dit gaat met name om bewustwording en signaleren, en licht toegankelijk aanbod: klik en tik.

In aanvulling daarop is doorontwikkeling van het aanbod nodig. Het aanbod dat ingekocht kan worden vanuit de Web-middelen is beperkt. De verdere doorontwikkeling zal plaatsvinden in de beleidsvorming naar aanleiding van de vernieuwing van de Web. Nadat de verplichte winkelnering bij de ROC's is afgebouwd wordt momenteel landelijk beleid ontwikkeld, via centrumgemeente Den Bosch.

Taalhuis

In veel gemeenten hebben welzijnsorganisaties een taak op dit gebied van ondersteuning laaggeletterden. Voor Boekel willen we hiervoor geen afzonderlijke opdracht bij welzijnsorganisaties neerleggen. Dit vanwege de verwachting dat dit kan leiden tot een nieuwe speler met een eigen apparaat en kosten. Het is beter om de verschillende aanwezige partners die hierin een rol kunnen spelen te stimuleren hierin samen op te trekken, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid. Het door de bibliotheek voorgestelde Taalhuis, als netwerkorganisatie met een gezicht, kan daarin een belangrijke toegevoegde waarde betekenen.

Het aanbod dat al aanwezig is, bijvoorbeeld Taalmaatjes vanuit Vluchtelingenwerk voor nieuwkomers, kan onder de paraplu van het Taalhuis voortgezet worden. Naar dit voorbeeld kan dit uitgebreid worden voor andere doelgroepen. De bibliotheek is een logische partner om dit netwerk mee op te bouwen, en de verschillende activiteiten op elkaar af te stemmen. Zij wordt daarin ondersteund vanuit de stichting Lezen en Schrijven. Naast de reeds bestaande partners vanuit leesbevordering (kinderopvang, onderwijs, consultatiebureau) worden hierbij ook de partners Vluchtelingenwerk, Taalklas en Dorpsteam betrokken. Vanuit deze kern worden verbindingen gelegd met andere maatschappelijke organisaties voor bewustwording en signalering: woningbouwvereniging, sociale zaken, zorginstellingen, werkgevers.

Het Taalhuis/aanpak laaggeletterdheid voor volwassenen is een nieuwe dienstverlening van de bibliotheek. Voor de uitvoering van de activiteiten in het Taalhuis is extra capaciteit opgenomen voor het coördineren en organiseren van de werkzaamheden:

- o Taalcafés organiseren en/of faciliteren
- o Cursussen op het gebied van digitale basisvaardigheden te coördineren en organiseren
- o Werven en begeleiden van taal- en/of taalhuisvrijwilligers

Keuzemogelijkheden:

Uw raad kan ervoor kiezen de subsidie op het huidige niveau te handhaven. Dit betekent een feitelijke beperking omdat het preventieve Boekstart niet langer vanuit andere bronnen gefinancierd wordt.

De vraag die voorligt is in hoeverre we als gemeente de ambitie van de bibliotheek ondersteunen voor de komende 4 jaar inclusief een bestending van de ontwikkelingen van de laatste jaren en de uitbreiding gericht op vermindering van laaggeletterdheid.

Financiële gevolgen en dekking:

De drie gemeenten hebben dezelfde ambitie voor een basisvoorziening inclusief aanpak laaggeletterdheid. Deze voorziening heeft echter voor iedere gemeente afzonderlijke financiële gevolgen. Voor de gemeente Boekel wordt subsidie gevraagd ten bedrage van € 204.637 voor 2018. Dit is een forse uitbreiding van het subsidiebedrag met € 27.995.

Voornaamste oorzaak van de stijging is: het wegvallen van incidentele subsidies voor Boekstart, uitbreiding van formatie ten behoeve van de dienstverlening voor Jeugd en Jongeren en uitvoering van een Taalhuis in Boekel.

De kosten voor de basisvoorzieningen voor Boekel zijn lager dan in andere gemeenten, maar relatief zijn de kosten hoger omdat ze over minder inwoners omgeslagen kunnen worden. Een aantal kosten zijn namelijk niet rechtstreeks afhankelijk van de omvang.

Gemeente Inwoners	Boekel 10.420	Laarbeek 21.947	Gemert-Bakel 30.030	Gemiddeld
Bijdrage 2017	€ 176.642	€ 310.849	€ 387.637	
Bijdrage per inwoner	€ 16,95	€ 14,16	€ 12,90	€ 14,76

De ingediende aanvraag betreft een uitbreiding van de subsidie tot een bedrag van € 204.637. Ons college stelt voor bij subsidietoekenning, zoals bij andere instellingen, geen jaarlijkse indexering toe te passen. Deze kostenstijging dient men binnen de exploitatie op te vangen.

Na afronding van de verhuizing naar Nia Domo zijn de reserves opnieuw beoordeeld. Daaruit blijkt dat er ruimte is om een overschot op de algemene reserve en de bestemmingsreserve Innovatie in te zetten om de kostenverhoging op te vangen. Totaal: € 25.340.

Het is aan uw raad om de afweging over deze aanvraag te bezien in relatie tot de gemeentebegroting, middels bezuiniging elders of verhoging van OZB.

Conclusie:

Als laagdrempelige voorziening vervult de bibliotheek een belangrijke rol in het maatschappelijk veld. Voor alle inwoners van alle leeftijden, maar ook voor diverse maatschappelijke instellingen en organisaties met als gemene deler: taal.

De bibliotheek heeft de ambitie deze groeiende maatschappelijke rol te bestendigen en uit te breiden. Dit leidt tot een vraag om uitbreiding van subsidie voor continuering van de basisdienstverlening, van Boekstart en de groeiende vraag vanuit Bibliotheek op School, en voor nieuwe activiteiten in het kader van een Taalhuis: netwerk tegen laaggeletterdheid.

Het college stelt voor de subsidie vooralsnog met twee jaar te verhogen: voor de jaren 2018 en 2019. In de loop van 2019 kan dan aan de hand van de resultaten bezien worden of deze ingeslagen weg voortgezet moet worden.

Daarbij zal met name bekeken worden wat de opbrengsten zijn van het Taalhuis:

- activiteiten
- bereik van netwerkpartners, bewustwording
- bereik van laaggeletterden die doorgeleid zijn naar ondersteuning en aanbod

Op grond daarvan wordt beoordeeld of de aanpak via het netwerk van het Taalhuis werkt en voortgezet dient te worden.

Dit dient overigens gepaard te gaan met aanvullend beleid gericht op aanbod voor laaggeletterden, onder andere vanuit de Web-middelen.

De verhoging van € 177.500 tot € 204.637 voor 2018 en 2019 bedraagt $2 \times € 27.995 = € 55.990$

Door de hierboven aangegeven reserves ten bedrage van € 25.340 hiervoor aan te wenden is een subsidieverhoging nodig ten bedrage van € 30.650, ofwel € 15.325 per jaar.

Daarmee wordt de subsidie verhoogd tot € 192.825 per jaar voor de jaren 2018 en 2019.

Voorstel:

- Kennisnemen van het beleidsplan 2018-2021 van Bibliotheek De Lage Beemden
- De subsidie te verhogen met € 15.325 tot € 192.825 per jaar voor de jaren 2018 en 2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel
De secretaris de burgemeester

J.G. Marcic

P.M.J.H. Bos

Bijlage: Beleidsplan 2018-2021 Bibliotheek De Lage Beemden